

Василь Іванович Білокопитов
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов
Сумський національний аграрний університет

ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ: РЕГІОНАЛЬНІ МЕРЕЖІ ТА АСОЦІАЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Анотація: У статті висвітлено поняття «регіоналізація» у галузі забезпечення якості вищої освіти. Виокремлено провідний політичний фактор регіоналізації. Проаналізовано впливові регіональні мережі (Європейська Асоціація із забезпечення якості вищої освіти, Скандинавська мережа із забезпечення якості вищої освіти, асоціація із забезпечення якості асоціації південно-східних азіатських держав). Детально схарактеризовано їх структури, історії створення, основні напрями діяльності. Зазначено актуальність проведення кожного проекту.

Ключові слова: забезпечення якості вищої освіти, глобалізація, інтернаціоналізація, регіоналізація, Європейська асоціація із забезпечення якості вищої освіти, Скандинавська мережа із забезпечення якості вищої освіти, Південно-Африканська мережа забезпечення якості вищої освіти.

Постановка проблеми. Останнім часом стало загальноновизнаним фактом, що сучасні політичні процеси, зокрема глобалізація та інтернаціоналізація, кардинально змінили освітні, політичні й економічні відносини між країнами і народами.

Аналіз актуальних досліджень. У ході написання статті було проаналізовано сутність поняття «регіоналізація» у галузі вищої освіти; структури, програмні документи, основні публікації, пріоритетні проекти мереж із забезпечення якості вищої освіти щодо питання дослідження.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Досліджуючи становлення та розвиток процесу забезпечення якості вищої освіти (ЗЯВО) в контексті Болонського процесу (БП), Україна зробила рішучі кроки в напрямі інтеграції до Європейського простору вищої освіти (ЄПВО). Для успішнішого розвитку та подальшого ефективного впровадження цього процесу в Україні слід вивчати вже існуючий європейський та світовий досвід. У дослідженні детально проаналізовано діяльність провідних мереж із забезпечення якості вищої освіти у Європі (Європейська асоціація із забезпечення якості вищої освіти, Скандинавська мережа із забезпечення якості

вищої освіти) та ознайомлено з такою мережею поза її межами (Південно-Африканська мережа забезпечення якості вищої освіти).

Мета статті полягає у висвітленні діяльності регіональних мереж із ЗЯВО, їх цілей, задач та пріоритетних напрямів діяльності.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених задач було використано теоретичні методи аналізу, систематизації та узагальнення матеріалів щодо питань дослідження.

Виклад основного матеріалу. Пояснення сутності процесів регіоналізації дає професор А. А. Сбруєва, яка підкреслює, що в сучасних умовах усе більш активними учасниками глобального ринку товарів, послуг та робочої сили стають геополітичні регіони. Таке явище отримало назву «новий регіоналізм». Воно являє собою процес багатосторонньої інтеграції, що охоплює всі аспекти життя суспільства. У рамках політики нового регіоналізму стверджуються глобальні цінності забезпечення миру, економічного та соціального розвитку, екологічної стабільності, що становить для людства більш сприятливу стратегічну перспективу, ніж глобалізація вільного ринку [3, 34].

Крім цього, важливо зазначити, що провідним політичним чинником ініціювання та розвитку ЄПВО професор А.А. Сбруєва вважає прагнення європейської громади посилити свій регіон як геополітичну єдність, щоб успішно протистояти іншим світовим центрам сили [2, 33].

Щодо вивчення цієї проблеми у галузі вищої освіти науковець І. А. Добрянський у дослідженні теоретико-методологічних орієнтирів зазначає, що регіоналізація освіти є продовженням її диференціації, лише на іншому рівні. Ми не можемо не погодитись, що це об'єктивно необхідний процес, який має на меті формування такої системи професійної освіти, яка оптимально та адекватно віддзеркалювала б своєрідність освітньої ситуації окремо взятого регіону. Значущість територіального аспекту настільки вагома, що його недооцінка неминуче звела б нанівець будь-які спроби реформування та модернізації системи вищої освіти України, починаючи з часу її перебудови [1].

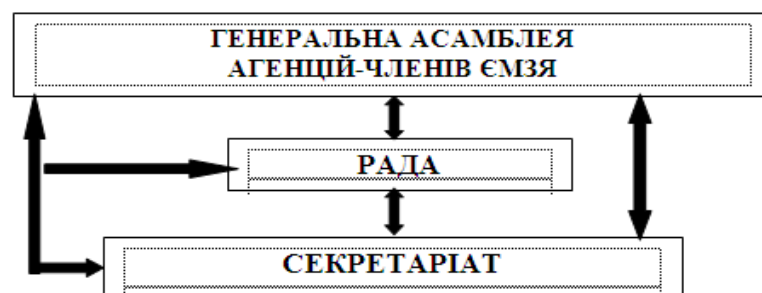
Почнемо з того, що ЗЯВО не є проблемою суто для європейських країн. В усьому світі зростає увага саме до якісної вищої освіти (ВО), нових стандартів, підвищення вартості освітніх послуг.

У нашому дослідженні проаналізовано декілька потужних регіональних мереж / асоціацій із ЗЯВО.

До числа найвідоміших у європейському регіоні організацій, що забезпечують якість ВО, центральне місце належить Європейській асоціації із забезпечення якості вищої освіти (ЄМЗЯ).

Основною передумовою створення ЄМЗЯ стала стабілізація перших зовнішніх процедур із забезпечення якості на національному рівні наприкінці 90-х років ХХ ст. ЄМЗЯ була заснована у 2000 році саме для того, щоб активізувати європейську співпрацю із ЗЯВО. Засновниками організації стали країни-учасниці Болонської угоди, під першою назвою – Європейська мережа з забезпечення якості у вищій освіті¹. Першим досвідом діяльності європейських країн у сфері ЗЯВО став Європейський пілотний проект з оцінки якості вищої освіти (1994–1995 роки), який продемонстрував корисність обміну досвідом у галузі забезпечення якості. З метою подальшого розвитку співпраці в цій сфері в 1998 р. була створена Рекомендаційна рада з Європейської співпраці у галузі ЗЯВО (98/561/ЕС від 24 вересня 1998 року). У 1999 р. з підписанням Болонської декларації почався якісно новий етап цього процесу [9].

ЄМЗЯ почала свою діяльність з дискусійного форуму кількох агенцій-ентузіастів із забезпечення якості, а на час підписання Болонської декларації перетворилася на детально структуровану асоціацію з широким членством країн-учасниць БП. Організаційна структура Асоціації виглядала таким чином:

¹ У 2004 році термін «мережа» було змінено на «асоціація», але акронім залишився незмінним (ЄМЗЯ).

Генеральна асамблея включає представників агенцій-членів асоціації і представників європейських міністерств та основних учасників Болонського процесу. Генеральна асамблея є головним законодавчим органом [8].

Рада як виконавчий орган ЄМЗЯ забезпечує ефективне виконання поточних питань [10].

Секретаріат на чолі з Генеральним секретарем має на меті: вести облік діяльності ЄМЗЯ тощо [11].

На ЄПВО існує ще одна відома потужна мережа, що займається процесом забезпечення якості вищої освіти у країнах Скандинавії, а саме – Скандинавська мережа із забезпечення якості вищої освіти (СкМЗЯВО), яка є форумом для поширення інформації, обміну досвідом та проведення проектів, що становлять взаємний інтерес.

Основна мета СкМЗЯВО полягає в тому, щоб створити спільне розуміння різних точок зору, пов'язаних із забезпеченням якості освіти вищої освіти.

Мережу було створено за участі п'яти Скандинавських країн та їх відповідними національними організаціями, які беруть участь в оцінці та забезпечення якості вищої освіти.

Важливо зазначити, що провідною формою співпраці є спільні проекти. Подібні культурні традиції і взаєморозуміння щодо підходів в області забезпечення якості допомогли в створенні плідної співпраці, а пізніше привели до створення мережі. Проте, навіть при всій схожості, існує відмінність. Однією з причин розбіжності є те, що Скандинавські країни мають різні підходи до оцінки якості вищої освіти та мають різні повноваження від своїх урядів. Спільні проекти стали способом для формування діалогу, щоб спробувати зрозуміти ці відмінності і причини, які лежать в основі конвергенції і відсутності збіжності [17].

Вважаємо за доцільне навести приклади деяких з цих проектів, ще раз підтверджуючи, що саме забезпечення якості вищої освіти є пріоритетним напрямом діяльності СкМЗЯВО:

2001 р. ЗЯВО Скандинавії – досвід щодо акредитації (*Quality Assurance in the Nordic Higher Education – accreditation-like practices*).

Проект показав, що цілі ВНЗ у Скандинавських країнах встановлюються державою. У цьому сенсі уряди Скандинавських країн залишили за собою офіційні повноваження для схвалення у галузі вищої освіти. Цілком природно, що держава хотіла зберегти певний контроль над процесом ЗЯВО. З іншого боку, ВНЗ користувались великою автономією, яка передбачала, що інституції несуть повну відповідальність за стандарти та якість наданих ними освітніх послуг. Оскільки безпосередній державний контроль через систему звітності та керування суперечило самому принципу інституційної автономії, відповідь полягала у створенні напівнезалежних національних агентств із ЗЯВО [18, 6].

2002 р. Метод взаємного визнання агенцій із забезпечення якості (*A Method for Mutual Recognition of Quality Assurance Agencies*).

У травні 2001 року у Рейк'явіку зібралися представники Ісландії, Данії, Фінляндії, Швеції, Норвегії для спільного обговорення питань інтернаціоналізації ВО та забезпечення якості, БП в цілому та акредитації зокрема. На той час вже не існувало сумнівів у тому, що освіта інтернаціоналізується, що студенти та викладачі мали отримувати ВО не тільки від національних ВНЗ, але й від установ у всьому світі.

Взаємне визнання не було вже невідомим поняттям у процесі забезпеченні якості освіти. Напевно, найвідомішою схемою взаємного визнання став так званий «Вашингтонський протокол», який є угодою між агентствами акредитації в галузі машинобудування. Деякі агенції об'єднали декілька функцій: повноваження щодо затвердження програм, подальші заходи щодо оцінки, встановлення стандартів та затвердження іноземних ступенів. Деякі агенції несли відповідальність тільки за оцінку. У всіх Скандинавських країнах та в більшості країн Європи агенції із ЗЯВО відповідали за весь сектор ВО [4, 5 – 6].

2003 р. Залучення студентів до процесу ЗЯВО Скандинавських країн (*Student involvement in Nordic Quality Assessments of Higher Education*).

Скандинавські країни завжди мали давні традиції співпраці. Це також стосувалося галузі ВО та агенції з оцінки.

На щорічній зустрічі СкМЗЯВО у 2002 році було вирішено почати спільний проект щодо залучення студентів до оцінки якості ВО. Для ведення проекту було створено робочу групу з представників Данії, Фінляндії, Норвегії, Швеції та Ісландії. Це був четвертий проект, який проводила Скандинавська мережа. Метою попередніх проектів було порівняння методів навчання. Проект стосувався залученню студентів до оцінки якості. Студенти мали відносно сильну позицію в управлінні ВНЗ в Скандинавських країнах, саме того вони мали значний вплив на управління агенціями з оцінки. Однак масштаби залучення та конкретні процедури відрізнялись в різних країнах. До того ж спроби залучити студентів не завжди були успішні. У звіті було описано проблеми, що виникли, і зусилля агенцій, спрямовані на успішну участь студентів в процесі оцінювання. До важливих висновків проекту можна було віднести високий ступінь залучення студентів до процесу самооцінки. [21, 7 – 9].

2004 р. Систематична робота щодо якості у ВНЗ Скандинавських країн (*Systematic Quality Work in Nordic Higher Education Institutions*).

Тема проекту була зумовлена зростаючими вимогами щодо ЗЯВО на європейському, національному та інституційному рівнях.

Усі Скандинавські країни розуміли необхідність ЗЯВО та вживали заходи для побудови національних систем забезпечення якості. Взагалі у всіх Скандинавських країнах наголошуваюсь на інституційній відповідальності за якість освіти [22, 8 – 9].

2005 р. Європейські стандарти та рекомендації з точки зору скандинавської перспективи (*European Standards and Guidelines in a Nordic Perspective*).

Проект було спрямовано на обмін та порівняння практичного досвіду серед представників Скандинавських країн для взаємного заохочення щодо організації, процесу та процедури, які можуть бути покращені відповідно до нових Європейських стандартів та рекомендацій (ЄСР). Було висловлено

сподівання, що скандинавські агенції зможуть допомогти один одному, а, можливо, і іншим європейським агенціям у вирішенні вже існуючих і майбутніх завдань, пов'язаних з темами, що охоплюються ЄСР для агенцій із забезпечення якості.

Як висновок, ЄСР стали важливим кроком у напрямку прозорості та взаємної довіри. Спільні точки зору спричинили високий ступінь уваги та усвідомлення важливості забезпечення якості як на інституційному, так і на національному рівнях. [12].

2006 р. Аудит якості в країнах Скандинавії (*Quality Audit in the Nordic Countries*).

Аудит якості можна було визначити як процес перевірки наявності процедур у ВНЗ для забезпечення та підвищення якості та цілісності освіти. Роль аудиту в національних системах забезпечення якості Скандинавських країн змінювалася протягом багатьох років. Судження базувались на заздалегідь визначених критеріях, що стосувались забезпечення якості. Групи експертів складалися з науковців з досвідом роботи у ВНЗ, а іноді з спеціалістів з предмету. Слід зазначити про важливість присутності міжнародних експертів [19, 7 – 8].

2007 р. Результати навчання: загальні рамки – різні підходи до оцінки результатів навчання в країнах Скандинавії (*Learning outcomes: Common framework – different approaches to evaluating learning outcomes in the Nordic countries*).

Вимоги БП впливали на ВО в країнах Скандинавії. Всі п'ять країн: Данія, Фінляндія, Ісландія, Норвегія та Швеція прийняли рамки кваліфікацій в європейській галузі ВО, що включали три цикли з загальними дескрипторами для кожного.

Робота над національними рамками кваліфікацій та результатами навчання знаходилась на різних етапах у різних країнах Скандинавії.

Метою цього спільного проекту стало також розширення інформацій агенцій та розуміння концепції «результат навчання». Сподівання організаторів проекту полягала у заохоченні Скандинавських агенцій із забезпечення якості,

ВНЗ та інших стейкхолдерів в процесі впровадження результатів навчання та розробці методів оцінки [15, 6].

2011 р. Проект СкмЗЯВО з забезпечення якості вищої освіти 2009 / 2010 – відвідування сайту в якості методу оцінки (*NOQA Project 2009 / 2010 – Site visits as an evaluation method*) характерною рисою якого стало пояснення відмінностей у національних підходах до зовнішнього ЗЯВО (аудит, акредитація, оцінка програми) [16, 7].

2012 р. Співпраця стейкхолдерів – щорічний проект Скандинавської мережі із ЗЯВО за 2011 рік (*Stakeholder cooperation - Annual NOQA project 2011*)

СкмЗЯВО вирішила зосередити увагу на співпраці між стейкхолдерами у своєму спільному проекті 2011 року, основна мета якого полягала у розумінні різних точок зору та практик щодо співпраці зокрема між роботодавцями.

Організатори до кінця проекту сподівались, що буде знайдено відповідь на такі питання: Яким є визначення «стейкхолдер» в контексті забезпечення якості? Хто є основними стейкхолдерами? Як і коли йде співпраця з стейкхолдерами? Яка перевага співпраці стейкхолдерів з іншими учасниками процесу забезпечення якості тощо, й буде зроблено висновки про конвергенцію, незбалансованість та приклади передової практики в різних країнах [20].

2013 р. Результати навчання в зовнішніх підходах щодо забезпечення якості 2012-2013 рр. (*Learning outcomes in external quality assurance approaches (2012-2013)*).

Впродовж останніх років основну увагу було зосереджено на результатах навчання на європейському рівні, що значною мірою залежало від результатів навчання в Болонській освітній реформі.

У проекті було досліджено, як результати навчання застосовуються у підходах зовнішнього ЗЯВО, з особливим наголосом на зборі, оцінці та використанні даних. В цілому звіт показав, що результати навчання були реалізовані різними шляхами у Скандинавських країнах відповідно до політики та освітніх традицій країн.

Виходячи з результатів цього проекту, можна було зробити висновок, що результати навчання стали корисним інструментом для оцінки якості навчальних програм й дали змогу більш систематично оцінювати рівень і узгодженість програми та відповідність ринку праці [14, 3 – 4].

2014 р. Було проведено спільний семінар агентств із забезпечення якості Скандинавських та Балтійських країн 2014, (*Joint seminar of Nordic and Baltic QA agencies 2014*), мета якого полягала в тому, щоб обмінятися досвідом у робочих процесах та навчатися один у одного у покращенні внутрішнього ЗЯВО.

Крім того, розглядалось питання заохочення всіх учасників продовжувати роботу з питань забезпечення якості в межах країни. У організаторів було сподівання, що як зміст, так і форма проведення семінарів повинні заохочувати до співпраці і можуть бути корисними в робочій практиці [13, 4].

Наступною організацією, діяльність якої висвітлено в рамках дослідження є асоціація із ЗЯВО південно-східних азіатських держав (*Association of Southeast Asian Nations Quality Assurance Network*), була офіційно створена 8 липня 2008 року для спільної роботи та прийняття рішень з гармонізації політики ВО у регіоні.

Очікувалось, що Асоціація з'єднає країни-члени та створить спільну основу у сфері ЗЯВО.

Асоціація культивує спільне використання та підвищення контролю якості передового досвіду національного потенціалу серед його членів [7].

Асоціація знаходиться під егідою міжвузівської ради Східної Африки, регіонального органу міжурядової для 5 країн Східної Африки (Кенія, Уганда, Танзанія, Руанда і Бурунді) організації [5].

Асоціація, *по-перше*, сприяє координації, гармонізації та зв'язку між університетами Східної Африки;

- *по-друге*, співпрацює з університетами за межами регіону;

- *по-третє*, забезпечує регіон форумами для обговорення широкого кола наукових та інших питань, що стосуються ВО в Східній Африці.

Цілі Асоціації: заохочувати співпрацю і зв'язки між діячами із забезпеченням якості в межах Східної Африки; сприяти формуванню культури ЗЯВО в Східній Африці; розширювати можливості підрозділів щодо забезпечення якості у ВНЗ в Східній Африці; співпрацювати з органами контролю якості на регіональному і міжнародному рівнях в області нарощування потенціалу; сприяти проведенню наукових досліджень в практику ЗЯВО з метою її підвищення в Африці; поширювати досвід з експертиз ЗЯВО в регіоні; планувати та проводити семінари, симпозиуми, майстер-класи із ЗЯВО з метою обміну ідеями та для поширення результатів наукових досліджень і передового досвіду; готувати, і підтримувати об'єднання експертів із забезпечення якості в регіоні [6].

Висновки і пропозиції. В останні роки проблемі регіоналізації саме у галузі системи ВО приділяється багато уваги в дослідженнях вітчизняних та зарубіжних фахівців. Кожен регіон намагається винайти та застосувати суттєві механізми для ЗЯВО, тим самим зберегти регіон єдиним та посилити його значимість у межах країни, а, можливо, й включити до міжнародної співпраці. Для успішного впровадження процесу ЗЯВО на національному рівні слід вивчити та проаналізувати вже існуючі практики, діяльність провідних регіональних мереж та асоціацій, взяти до уваги проблеми та шляхи їх подолання. Будь-який досвід тільки полегшить впровадження та практичне використання процесу забезпечення якості у вітчизняній системі ВО.

Список літератури:

1. Добрянський І. А. Регіоналізація вищої школи: теоретико методологічні орієнтири [Електронний ресурс] / І. А Добрянський. – Режим доступу до матеріалу : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vchu/N155/N155p024-028.pdf
2. Сбруєва А.А. Розвиток вищої освіти в умовах глобальної фінансово-економічної кризи: європейський та американський контексти / А.А. Сбруєва // Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за ред. А.А. Сбруєвої. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – С. 33.
3. Сбруєва А. Глобальні та регіональні тенденції розвитку вищої освіти в умовах побудови суспільства знань / А. Сбруєва. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2008. – 80 с.

4. A Method for Mutual Recognition / [T. Lindeberg, D. Kristoffersen, eds.] // ENQA Occasional Papers 4 – Helsinki, 2002. – 43 p.
5. East African Net work for Quality Assurance / Mission [Electronic resource]. – URL : <https://www.iucea.org/EAQAN/>
6. East African Network for Quality Assurance / About Us [Electronic resource]. – URL : <https://www.iucea.org/EAQAN/index.php/features>
7. East African Network for Quality Assurance / Home [Electronic resource]. – URL : <http://www.aqan.org>
8. European Association for Quality Assurance in Higher Education [Electronic resource]. – URL : <http://www.enqa.eu/index.php/about-enqa/enqa-organisation/general-assembly/>
9. European Association for Quality Assurance in Higher Education [Electronic resource]. – URL : <http://www.enqa.eu/index.php/about-enqa/enqa-history/>
10. European Association for Quality Assurance in Higher Education [Electronic resource]. – URL : <http://www.enqa.eu/index.php/about-enqa/enqa-organisation/board/>
11. European Association for Quality Assurance in Higher Education [Electronic resource]. – URL : <http://www.enqa.eu/index.php/about-enqa/enqa-organisation/secretariat/>
12. European Standards and Guidelines in a Nordic Perspective / [Tue Vinther-Jørgensen, Signe Plough Hansen, ed] // ENQA Occasional Papers 11, Helsinki – 2006. – 7 p.
13. Joint seminar of Nordic and Baltic QA agencies // [A-K Malla, U. Thafvelin, Hannele Seppälä, eds] Nordic Quality Assurance Network in Higher Education– Stockholm, 2014. – 37 p.
14. Learning outcomes in external quality assurance approaches (2012-2013) / [J.B. Hansen, G. Gallavara, M. Nordblad, eds] // NOQA. Summary – 2008. – 49 p.
15. Learning outcomes: Common framework – different approaches to evaluating learning outcomes in the Nordic countries / [G. Gallavara, E. Hreinsson, M. Kajaste, eds.] // ENQA Occasional Paper, 15 – Helsinki, 2008. – 66 p.
16. NOQA Project 2009 / 2010 – Site visits as an evaluation method [Electronic resource]. – URL : <https://www.eva.dk/videregaaende-uddannelse/noqa-project-20092010-site-visits-as-an-evaluation-method>
17. Nordic Quality Assurance Network in Higher Education [Electronic resource]. – URL : <http://www.nokut.no/en/noqa/About-NOQA/>
18. Quality Assurance in the Nordic Higher Education – accreditation-like practices / [K. Hämäläinen, J. Haakstad, J. Kangasniemi, eds.] // ENQA Occasional Papers – Helsinki, 2001. – 38 p.
19. Quality Audit in the Nordic Countries / [Staffan Wahlem, eds.] // Nordic Quality Assurance Network in Higher Education– Stockholm, 2007. – 48 p.
20. Stakeholder cooperation - Annual NOQA project 2011 [Electronic resource]. URL – <https://www.nokut.no/contentassets/a4895de04f3744f0ab9f31330ad12cd8/>

21. Student Involvement in Nordic Quality Assessments of Higher Education / [W. Froestad, P. Bakken, eds.] // Nordic Quality Assurance Network in Higher Education– Helsinki, 2004. – 51 p.

22. Systematic Quality Work in Nordic Higher Education Institutions / [Pirjo-Liisa Omar, Anna-Maria Luhanen, eds.] // Nordic Quality Assurance Network in Higher Education– Helsinki, 2005. – 163 p.

Белокопытов В.И.

Сумской национальный аграрный университет

**КАЧЕСТВО ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ: РЕГИОНАЛЬНЫЕ
СЕТИ И АССОЦИАЦИИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ.**

Аннотация: В статье освещены понятие «регионализация» в области обеспечения качества высшего образования. Выделен ведущий политический фактор регионализации. Проанализированы влиятельные региональные сети (Европейская Ассоциация по обеспечению качества высшего образования, Скандинавская сеть по обеспечению качества высшего образования, Сеть по обеспечению качества ассоциации юго-восточных азиатских государств). Детально охарактеризованы их структуры, истории создания, основные направления деятельности. Отобразена актуальность проведения каждого проекта.

Ключевые слова: обеспечение качества высшего образования, глобализация, интернационализация, регионализация, Европейская ассоциация по обеспечению качества высшего образования, Скандинавская сеть по обеспечению качества высшего образования, Восточно-Африканская сеть по обеспечению качества высшего образования.

Bilokopytov V.I.

Sumy National Agrarian University

**QUALITY OF HIGHER EDUCATION: REGIONAL ASSURANCE
NETWORKS AND ASSOCIATIONS.**

Summary. The concept of "regionalization" in the field of quality assurance of higher education has been given in the article. The leading political factor of regionalization has been singled out. The activity of powerful regional networks (European Association for Quality Assurance in Higher Education, Nordic Quality Assurance Network in Higher Education, East African Network for Quality Assurance) have analyzed. Their structures, history of creation, main lines of activity have been characterized in detail. The relevance of each project has been displayed.

Key words: quality assurance of higher education, globalization, internationalization, regionalization, European Association for Quality Assurance in Higher Education, Nordic Quality Assurance Network in Higher Education, East African Net work for Quality Assurance.